

СУДОВА ФАРМАЦІЯ

УДК 615.1:34:613.816:351.761

В.В.ШАПОВАЛОВ (мол.), канд. фармац. наук, О.В.ШУВЕРА, дисертант

Київський РВ ХМУ ГУМВС України в Харківській області,
Національний фармацевтичний університет, Харків

СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ У ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ключові слова: судова фармація, населення, стан здоров'я, хворобливість, захворюваність

Діяльність регіональної медико-фармацевтичної служби спрямовано на поліпшення здоров'я, виконання державних і регіональних програм розвитку охорони здоров'я та підвищення якості забезпечення всіх вікових груп населення доступними, ефективними та безпечними лікарськими засобами (ЛЗ). Судово-фармацевтичне вивчення причин і умов, які спричиняють захворюваність населення та наслідки побічної дії лікарських засобів (ПДЛЗ), вказують на необхідність підвищення рівня безпеки громадянина і хворого у процесі фармакотерапії і контролю за раціональним вживанням ЛЗ, щоб уникнути зловживання ЛЗ із негативними наслідками у вигляді ПДЛЗ [1, 2, 5, 7]. Так, упродовж 2007–2008 рр. в Україні найчастіше ПДЛЗ спостерігали при застосуванні антимікробних засобів для системного застосування (21,2 %); засобів, що впливають на серцево-судинну систему (17,2 %); засобів, що впливають на нервову систему (12,9 %); засобів, що впливають на систему травлення та метаболізм (10,1%) [3, 4, 6].

Тому метою роботи стало судово-фармацевтичне вивчення поширеності хвороб (хворобливості) та захворюваності населення на регіональному рівні на прикладі Хмельницької області.

Матеріали та методи дослідження

Дослідження проводили за період 2006–2008 рр. Об'єктом дослідження стали статистичні показники Міністерства охорони здоров'я України на хворобливість та захворюваність населення, а також дані Державного фармакологічного центру Міністерства охорони здоров'я України щодо ПДЛЗ. Використано методи нормативно-правового, статистичного, системного, математичного та графічного аналізу, а також судово-фармацевтичного моніторингу.

Результати дослідження та їх обговорення

Стан здоров'я населення будь-якого регіону України складається із показників поширеності хворобливості та показників поширеності захворюваності. Тому судово-фармацевтичне вивчення стану здоров'я населення Хмельницької області було спрямовано на аналіз регіональної хворобливості та захворюваності за нозологічними групами. Хворобливість у Хмельницькій області розраховували як загальну кількість хворих на 100 тис. населення та за нозологічними групами. Захворюваність у Хмельницькій області розраховували як кількість хворих на 10 тис. населення упродовж досліджуваного періоду 2006–2008 рр. та за нозологічними групами.

Аналіз хворобливості серед населення Хмельницької області зображено на рис. 1: з 2006 р. спостерігається динаміка підвищення хворобливості на 1 % у 2007 р. у порівнянні з 2006 р., на 2 % у 2008 р. у порівнянні з 2007 р. та на 3 % у 2008 р. у порівнянні з 2006 р.

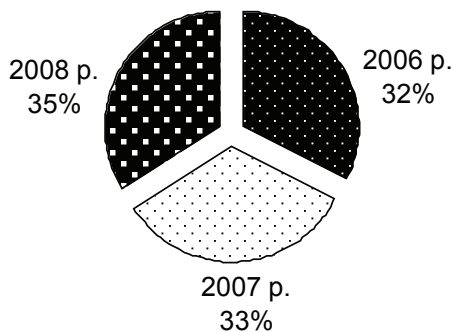

Рис. 1. Хворобливість населення Хмельницької області за період 2006–2008 рр.

© В.В.Шаповалов (мол.), О.В.Шувера, 2011

Далі становило інтерес провести порівняльний аналіз хворобливості населення Хмельницької області за нозологічними групами за період 2006–2008 рр. Проаналізовано 18 нозологічних груп: 1 – інфекційні та паразитарні хвороби; 2 – новоутворення; 3 – хвороби крові та кровотворних органів; 4 – хвороби ендокринної системи; 5 – розлади психіки та поведінки; 6 – хвороби нервової системи; 7 – хвороби ока та придаткового апарату; 8 – хвороби вуха та соскоподібного відростка; 9 – хвороби системи кровообігу; 10 – хвороби органів дихання; 11 – хвороби органів травлення; 12 – хвороби шкіри та підшкірної клітковини; 13 – хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини; 14 – хвороби сечостатевої системи; 15 – вагітність, пологи та післяпологовий період; 16 – природжені аномалії; 17 – симптоми, ознаки та відхилення; 18 – травми, отруєння та інші наслідки. За результатами аналізу встановлено таке: 1) у 2008 р. поширеність хвороб системи кровообігу, органів травлення, ендокринної системи, новоутворень, крові та кровотворних органів, сечостатевої системи та деяких інших були найвищими в порівнянні з 2006 р. та 2007 р.; 2) у 2008 р. у порівнянні з 2006 р. зменшилась хворобливість на інфекційні та паразитарні хвороби, а також хвороби вуха; 3) у 2008 р. у порівнянні з 2006 р. збільшилась хворобливість на психічні та поведінкові розлади здоров'я; 4) у 2008 р. у порівнянні з 2006 р. збільшилась хворобливість від отруєнь внаслідок ПДЛЗ та нераціонального вживання психоактивних речовин різних класифікаційно-правових груп. При аналізі отруєнь серед основних їх причин авторами виділено дві причини: 1) побічна дія лікарських засобів (ПДЛЗ); 2) нераціональне вживання психоактивних речовин та зловживання психоактивними речовинами у вигляді алкоголізму, наркоманії, токсикоманії, полінаркоманії, тютюнопаління.

Результати дослідження захворюваності серед населення Хмельницької області за період 2006–2008 рр. зображено на рис. 2: у 2007 р. захворюваність збільшилась на 1 % у порівнянні з 2006 р., а у 2008 р. перебувала на рівні показника 2006 р. (33 %). З'ясовано, що зменшення рівня захворюваності населення у 2008 р. перебуває у прямому причинному зв'язку із падінням рівня смертності населення, що є добрим показником для поліпшення демографічної ситуації на регіональному рівні.

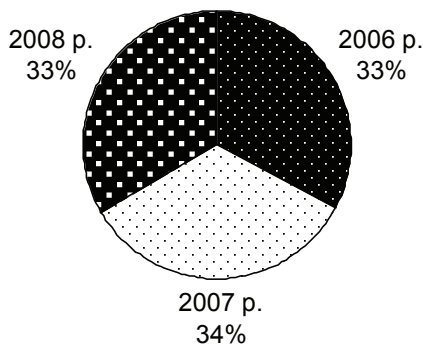

Рис. 2. Захворюваність населення Хмельницької області за період 2006–2008 рр.

Аналіз структури захворюваності населення Хмельниччини за нозологічними групами за період 2006–2008 рр. свідчить, що загалом зменшилась захворюваність у 2008 р. у порівнянні з 2007 р. на такі захворювання, як нервові хвороби, хвороби вуха та соскоподібного відростка, хвороби системи кровообігу, хвороби органів дихання, хвороби органів травлення, хвороби шкіри та підшкірної клітковини, хвороби кістково-м'язової системи. За досліджуваний період збільшилась кількість новоутворень, а через нераціональне харчування та недотримання певного обсягу надходження заліза з їжею швидких темпів набувають захворювання кровотворної системи. Через постійну надлишкову або недостатню кількість йоду поширюються захворювання ендокринної системи (гіпо- та гіпертиреози). Збільшилась кількість хвороб сечостатевої системи, що головним чином спричинено статевою невихованістю молоді та несвочасним звертанням по медико-фармацевтичну допомогу осіб, хворих на венеричні захворювання. Суспільство через постійні стресові ситуації дедалі більше хворіє на розлади психіки та поведінки, а також потерпає від отруєнь внаслідок нераціонального вживання та побічної дії лікарських засобів.

В и с н о в к и

При проведенні судово-фармацевтичного вивчення поширеності хворобливості та захворюваності населення на регіональному рівні на прикладі Хмельницької області встановлено

підвищення хворобливості на 3 % та збільшення захворюваності на розлади психіки та поведінки у 2008 р. в порівнянні з 2006 р.

1. Фармацевтичне право, судова фармація та доказова фармація в удосконаленні системи національної безпеки у медико-фармацевтичному кластері Єврорегіону „Слобожанщина”: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (20-21 листопада 2009 р., м. Харків) / За ред. *В.О.Шаповалової, В.В.Шаповалова, В.В.Шаповалова (мл.)*. – Х., 2009. – 240 с.

2. *Чайковський Ю.Б.* // Ліки України. – 2009. – №9. – С. 17.

3. *Чумак В.Т., Матвеева Е.В.* // Провізор. – 2010. – №2. – С. 8–12.

4. *Чучалин А.Г., Белоусов Ю.Б.* // Сборник материалов XVI Российского национального конгресса «Человек и лекарство». – М.: ЗАО РИЦ «Человек и лекарство», 2009. – 807 с.

5. *Шаповалов В.В., Лінський І.В.* // Український вісник психоневрології. – 2008. – Т. 16, вип. 3 (додаток). – С. 47–48.

6. *Юдина Л.В.* // Мистецтво лікування. – 2009. – №8. – С. 24–30.

7. *Kessler R.C., Berglund P., Demler O. et all.* The epidemiology of major depressive disorders: results from the National Comorbidity Survey Replication // JAMA. – 2003. – P. 3095–3105.

В.В.Шаповалов (мл.), Е.В.Шувера

СУДЕБНО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ СОСТОЯНИЯ ЗДОРОВЬЯ НАСЕЛЕНИЯ В ХМЕЛЬНИЦКОЙ ОБЛАСТИ

Ключевые слова: судебная фармация, население, состояние здоровья, болезненность, заболеваемость

В статье рассмотрено изучение состояния здоровья населения Хмельницкой области по показателям болезненности и заболеваемости за 2006–2008 гг. в рамках судебной фармации. Систематизирована статистическая информация об уровне заболеваемости населения на примере региона Украины – Хмельницкой области.

V.V.Shapovalov (Jr.), O.V.Shuvera

FORENSIC AND PHARMACEUTICAL STUDY OF THE POPULATION'S STATE OF HEALTH IN THE KHMEL'NICKIY REGION OF UKRAINE

Key words: forensic pharmacy, population, state of health, disease, morbidity

SUMMARY

In the article the study of the population's state of health in Khmel'nickiy region of Ukraine is resulted on the indexes of disease and morbidity in 2006–2008 years on a base of forensic pharmacy. Statistical information on population's disease level on example of Khmel'nickiy region of Ukraine.